

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΡΒΑΡΗΓΟΣ

ΥΠΑΤΙΑ

Η συγκλονιστική ιστορία της γυναίκας που δίδασκε παντού το ελληνικό πνεύμα,
συγκρούστηκε με τον κλήρο και κατηγορήθηκε ως μάγισσα

ΙΣΤΟΡΙΚΟ
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

9η έκδοση

 ΜΠΑΤΣΙΟΥΛΑΣ
ΕΚΔΟΤΕΣ

Υπατία

Απαγορεύεται η μερική ή ολική αναδημοσίευση ή αναμετάδοση ή διασκευή και αναπαραγωγή με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, μηχανικό, φωτοτυπικό ή ηχογραφικό του παρόντος έργου ή μέρους αυτού, χωρίς την ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ έγγραφη άδεια του ΕΚΔΟΤΗ και του ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ. Νόμος 2121/1993 και Κανόνες Διεθνούς Δικαίου που ισχύουν στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

«Υπατία»

© Εκδόσεις Ν. & Σ. Μπατσιούλας Ο.Ε., Αθήνα 2014

© Δημήτρης Βαρβαρήγος
e-book

ISBN: 978-960-6813-75-7

Σύνθεση εξωφύλλου: Χρήστος Μωραΐτης

Εκδόσεις Ν. & Σ. Μπατσιούλας
Κηφισίας 5, 11527 Αθήνα, τ: 2103315186, 2130229425
Πελοπίδου 5, 32200 Θήβα, τ: 2262100795, f: 2262027275
url: www.batsioulas.gr
e: info@batsioulas.gr

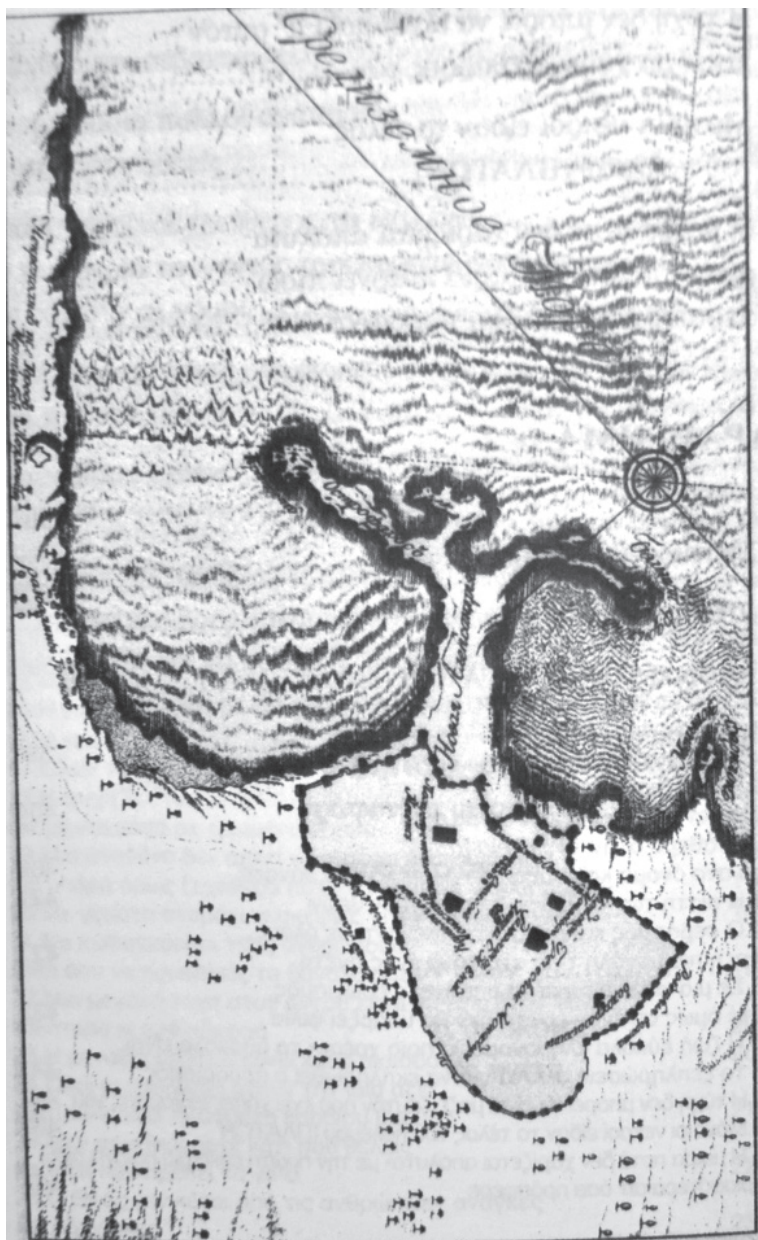
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΡΒΑΡΗΓΟΣ

Υπατία

Ιστορικό Μυθιστόρημα

Ακουμπώ λέξεις στο χρόνο
πράξεις να γίνουν
σε αυτές που αγάπησα...

Στη Ζωή μου, στην Κωνσταντίνα μου

Πιατο Αλεξανδριν η οσηνυχ η ταβανην.
Χαρτα της Αλεξανδρίας και των ενών αυτής λιμένων

Αλεξάνδρεια

Περιεχόμενα

BIBΛΙΟ ΠΡΩΤΟ	15
1. Θέλει χρόνο, αφοσίωση και υπομονή η επιτυχία	17
2. Οι σωστές σκέψεις οριοθετούν και τις σωστές πράξεις	20
3. Η πίστη και η γνώση είναι μεγάλες ιδέες γιατί προέρχονται από τον Θείο Λόγο	25
4. Πώς γίνεται πάντα να μιλούν οι χορτασμένοι για τους νηστικούς	39
5. Η γνώση είναι η ομορφιά της περηφάνιας και της αληθινής ελευθερίας	42
6. Η αληθινή ευτυχία στη ζωή, είναι να μη γνωρίζεις από μικρός ορφάνια	50
7. Η αγάπη έχει τη δύναμη να κινήσει γη και ουρανό	57
8. Σκοτάδι και μέθη, οι πιο κακοί σύμβουλοι	62
9. Μέσα από μια μεγάλη αγάπη μπορεί να γεννηθεί και το άσβεστο μίσος	74
10. Τα όνειρα ζουν μέσα στους ανθρώπους, οι άνθρωποι δεν μπορούν να ζήσουν μέσα τους	81
11. Το κρασί είναι καλός σύμβουλος της αντιλογίας	87
12. Όσο δύσκολη κι αν είναι η θέση σου, ποτέ μη χάνεις την ελπίδα	90
13. Η αυτοδικία οδηγεί στην αναρχία	95
14. Ο καθένας μας κουβαλάει τις πράξεις και τις ευθύνες του	101
15. «Η Ελλάδα γεννάει ανθρώπους». Χριστός	110
16. Η νουθεσία δεν βγαίνει πάντα μέσα από την τιμωρία αλλά κι από τη συγχώρεση	122
17. Όλων των πραγμάτων μέτρο είναι ο άνθρωπος	134
18. Η ψυχή και το πνεύμα έχουν περισσότερη αξία ακόμη και μέσα σε τριμμένο συρμό	155
19. Μια σταγόνα δεν αρκεί να ποτίσει ένα χωράφι, μια μπόρα όμως ξεχειλίζει ποτάμια, γίνεται χείμαρρος	173
20. Με γεμάτο στομάχι οι σκέψεις γίνονται πιο ώριμες	183
21. Να εμπιστεύεσαι τους ανθρώπους, είναι σαν να προκαλεις το θάνατό σου	192
22. Μια μεγάλη τύχη στον άντρα είναι να έχει έναν φίλο καλύτερο κι από αδερφό	197
23. Η μοναξιά αποτελείώνει κάθε αισιοδοξία	203

24. Όλοι οι άνθρωποι έχουν την ίδια αξία, γιατί όλοι είναι πλάσματα κάποιου θεού	206
25. Μην αρνείσαι ποτέ κάτι που θέλεις και κάτι που πρέπει να γίνει	216
26. Ο θεός γεννιέται από τις ανθρώπινες ανάγκες και αδυναμίες	224
27. Ο αγέρας μιας ηγετικής ελευθερίας κουβαλάει πάντα μαζί του την αλαζονεία	233
28. Η πίστη που δεν έχει φανατισμό ενώνει τους ανθρώπους	236
29. Στο χρόνο όλα γίνονται αστεία ερωτήματα και απλές σκέψεις	241
30. Προτιμώ να χάσω, αλλά να χάσω περήφανος	251
31. Είναι άδικο να ξεις μια ολάκερη ζωή ελπίζοντας για κάτι και στο τέλος να πεθαίνεις για το τίποτα	259
32. Η τύχη βοηθάει τους τολμηρούς	270
33. Οι θεοί φροντίζουν για εμάς τους ανθρώπους, εκείνοι ξέρουν καλύτερα τι πρέπει να γίνει	275
BIBΛΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	287
1. Η γραφίδα της Ιστορίας, περιμένει το αίμα που θα χυθεί για να γραφτούν οι νέες σελίδες της	289
2. Φαίνεται πως η ειλικρίνεια δεν εκτιμάται ιδιαιτέρως στις μέρες μας	305
3. Τα τυραννικά καθεστώτα θεωρούν πάντα τον έρωτα προσβλητικό και το πνεύμα επικίνδυνο για το πολίτευμά τους	309
4. Τα παιδιά είναι αθώα μέχρι να τα κάνουνε να πιστέψουν σε κάποιον θεό	323
5. Οι άνθρωποι σέβονται αληθινά μόνο το φόβο	336
6. Την προδοσία πολλοί αγάπησαν, τον προδότη ουδείς	346
7. Ο καθένας είναι ελεύθερος να επιλέγει την ελευθερία του, εντός των περιθωρίων που ορίζουν οι νόμοι	356
8. Μια καλή απάντηση στη σιωπή, είναι η ίδια η σιωπή	365
9. Ο λαός θέλει έξυπνα λόγια και μεγάλες υποσχέσεις	373
10. Ο πιο καθαρός άνθρωπος φαινομενικά μπορεί να έχει την πιο βρόμικη ψυχή και ο πιο βρόμικος στην όψη μπορεί να διαθέτει ψυχή άσπιλη και αμόλυντη, όμοια με μικρού παιδιού	377

11. Η νίκη δεν είναι το παν και η ήττα είναι το απόλυτο τίποτα, όταν και τα δυο γράφονται με αίμα	382
12. Ανάθεμα στην τυφλή πίστη που στο όνομα κάποιου θεού σκορπίζει το θάνατο	385
13. Η πίστη των ανθρώπων τροφή των θεών	396
14. Ο σεβασμός και η ισότητα απέναντι σε όλους, είναι η πιο μεγάλη τιμή στο έργο ενός ηγέτη	402
15. Σε μια φιλία μπορεί να υπάρχει ο ερωτισμός, ποτέ όμως σε έναν έρωτα δεν θα υπάρξει φιλία	407
16. Η ζωή εύκολα κληρονομεί κάποιο χρέος· το δύσκολο είναι να το ξεπληρώσεις σωστά για να εκπληρωθεί ο προορισμός	415
17. Η τύχη δεν μπορεί να είναι μαζί μ' αυτόν που έχει χάσει το θάρρος του	421
18. Μόνο οι νεκροί είδαν το τέλος του πολέμου [ΠΛΑΤΩΝ]	427
19. Η μοίρα ποτέ δεν χαρίζεται απόλυτα· με την πρώτη ευκαιρία παίρνει πίσω περισσότερα απ' όσα πρόσφερε	439
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	447

ΒΙΒΛΙΟ ΠΡΩΤΟ

«Θεοί μεν γὰρ εἰσὶν ἐναργής γὰρ αὐτῶν
ἐστὶν ἡ γνώσις».
Θεοὶ υπάρχουν,
ἡ σαφήνειά τους προέρχεται
με ὅσα μας δίνουν οἱ αἰσθήσεις.
ΕΠΙΚΟΥΡΟΣ

1

*θέλει χρόνο, αφοσίωση και υπομονή
η επιτυχία*

Έπαιρνε να σκοτεινιάζει. Η νύχτα δεν θ' αργούσε ν' απλώσει την παγωνιά της στην έρημο, όταν ένας ξερακιανός και μαυροντυμένος άντρας καθότανε στην κοίτη της μικρής αργιλώδους λίμνης να δροσιστεί, δείχνοντας φανερά ικανοποιημένος. Ούτε η καμήλα του τον ενοχλούσε που έπινε με βουλμιά νερό κροταλίζοντας τα φαρδιά αφρισμένα χείλια της, ούτε που ρευόταν μπροστά στο πρόσωπό του, σκορπίζοντας το χνότο της στον αέρα έντονη ξινίλα. Αντίθετα, έτριβε με ευχαρίστηση τα μαύρα σκονισμένα γένια του, δρόσιζε με το θολό νερό το ιδρωμένο του μέτωπο και χαμογελούσε που επιτέλους είχε φέρει σε πέρας τη δύσκολη αποστολή που είχε αναλάβει. Με χαρούμενη χροιά στη φωνή του επαναλάμβανε τη φράση, «Τα κατάφερα. Επιτέλους, τα κατάφερα».

Έλυσε τα λουριά από τα ξύλινα τροχάδια κι έπιασε μέσα στις παλάμες του τα πονεμένα πόδια του να τα τριβεί δυνατά. Μόρφαζε από την ανακούφιση κάθε φορά που έπιανε κάποιο πονεμένο σημείο τους. Κουνούσε τα δάχτυλά του πάνω-κάτω και με το δείκτη του χεριού του έξιχνε την άμμο ανάμεσά τους καθώς ο ιδρώτας την είχε μετατρέψει σε μαύρη λάσπη, όμοια με αυτήν που ξεβράζει στις εκβολές του ο Νείλος.

Γέμισε το ασκί του και κοιτάζοντας αισιόδοξα τον ορίζοντα ψέλλισε: «Καλά μου έλεγε ο επίσκοπος. Θέλει χρόνο, αφοσίωση και υπομονή η επιτυχία».

Μετά αφοσιώθηκε στο πλύσιμο των ποδιών του τραγουδώντας χαμηλόφωνα, μάλλον όχι κάποιο τραγούδι, αλλά μια ψαλμωδία, όσο στο μυαλό του προσπαθούσε να φέρει τα οφέλη που θα κέρδιζε από τον επίσκοπο για ετούτη τη μεγάλη του επιτυχία.

Ο Πέτρος Αναγνώστης, κληρικός, δεξί χέρι του επισκόπου Κύριλλου, σχεδόν έναν ολόκληρο χρόνο είχε ξοδέψει να ξετρυπώνει αναχωρητές από κρυφά λαγούμια στην έρημο της Νιτρίας. Από τις ειρκτές των γύρω περιοχών βρήκε αρκετούς χειροδύναμους άντρες, τους περισσότερους οργανωμένους σε συμμορίες ληστών, αλλά και μερικούς εργάτες αχθοφόρους, σκέτα γομάρια, από την προκυμαία του λιμανιού.

Χωρίς ιδιαίτερο κόπο κατάφερε να τους πείθει για την αναγκαιότητα της παρουσίας τους ως σωματοφυλάκων στην εκκλησία της Αλεξάνδρειας. Βεβαίως, με την υπόσχεση πως η έσχατη φτώχεια τους θα έπαιρνε οριστικό τέλος μέσα από την αλληλεγγύη της αδελφικής αγάπης που θα τους πρόσφερε η Εκκλησία.

Μερικοί μόνο αναχωρητές, μετρημένοι στα δάχτυλα, και οι πιο ηλικιωμένοι, πρόβαλαν κάποιες αντιρρήσεις, με την άποψη πως ο Χριστιανισμός δεν μπορεί και δεν πρέπει να είναι επιθετικός, αλλά να πείθει και να κερδίζει έδαφος με την υπομονή και το λόγο του Κυρίου. «Μέσα από την απομόνωση, την προσευχή, τη νηστεία, την ελεημοσύνη και την εκστατική ζωή δίνουνε στον άνθρωπο την ανώτερη δύναμη που θα τον φέρουν κοντά στο θεό», του έλεγαν, χωρίς όμως να ενστερνίζεται τα λόγια τους, απλώς τους αγνοούσε κι έψαχνε για άλλους.

Οι νεότεροι και πιο ευέξαπτοι συμφωνούσαν αμέσως στο κάλεσμά του. Κι όσοι αρχικά αντιλογούσαν, στο τέλος πείθονταν με την κουβέντα και το καταλυτικό επιχείρημα που τους έθετε, πως θα έχουν την εύνοια του πατριάρχη Κύριλλου, και δέχονταν να τον ακολουθήσουν.

Μόλις συγκέντρωσε έναν ικανοποιητικό αριθμό αντρών, όρισε τη συνάντησή τους την πρώτη ημέρα του χειμώνα στο Ξακουστό Καισάρειο, τόπο που χρησιμοποιούσαν οι χριστιανοί για τη λατρεία τους.

2

*οι σωστές σκέψεις οριοθετούν
και τις σωστές πράξεις*

Ο Ορέστης, λάτρευε πολύ τα άλογα και συνήθιζε να λέει συχνά στους κύκλους του, «πως ήταν τα πιο περήφανα ζώα στη γη, τα μοναδικά πλάσματα που δεν σκύβουνε τα κεφάλια τους, ακόμη και όταν κατεβαίνουνε γκρεμό».

Όλο το απόγευμα το είχε περάσει στο στάβλο. Παρακολούθησε μαζί με τους σταβλίτες τη γέννηση ενός πουλαριού του οποίου πατέρα ήταν ο ίδιος επιβήτορας όλων των θηλυκών, το κατάλευκο άλογό του, ο Λεύκιππος, που ήταν πολύ δεμένος μαζί του. Το αγαπούσε και το φρόντιζε σαν να επρόκειτο για άνθρωπο. Επειδή ήταν δυνατό και ταχύ, το είχε ονομάσει με ένα από τα ονόματα που είχαν τα άλογα του Περσέα από τον αρχαίο μύθο.

Πολλά βράδια που οι στεναχώριες και τα προβλήματα της διοίκησης δεν τον άφηναν να κοιμηθεί, κατέβαινε στο στάβλο. Έδωχνε τον σταβλίτη και καθόταν με μεγάλη του ευχαρίστηση πλάι στο αγαπημένο άλογό του, να το χαϊδεύει και να του μιλάει.

Με μια βούρτσα τού έστρωνε το τρίχωμα και με ένα νωπό πανί καθάριζε το πρόσωπό του και τις τσιμπλες από τα μάτια του. Το ίδιο προσπαθούσε να κάνει με τα ρουθούνια του – ήταν μια αστεία σκηνή, γιατί ο Λεύκιππος γαργαλιόταν

και ρουθούνιζε ή φταρνιζόταν, κάνοντας τον αφέντη του να γελάει με διάθεση μικρού παιδιού.

Μετά το χαρμόσυνο γεγονός της γέννησης του πουλαριού, γεμάτος ανανεωμένη διάθεση ζήτησε από τον σταβλίτη του να ετοιμάσει το άλογο για βόλτα στην πόλη.

Φορώντας την πλουμιστή στολή του πραιτόρα, του αργηγού της λεγεώνας, με συνοδεία τον υπασπιστή του Δημήτριο, μαζί με δυο αξιόμαχους πραιτοριανούς της προσωπικής του φρουράς και λάτρεις του Μίθρα, να ακολουθούν σε απόσταση ασφαλείας, ξεκίνησαν.

Σητοί και περήφανοι βγήκαν από το μέγαρο φορώντας τους καλογουλισμένους τους θώρακες, ενώ οι χαίτες από τις περικεφαλαίες τους ανέμιζαν στο ρυθμικό καλπασμό των αλόγων που περπατούσαν με αργό ρυθμό, ακολουθώντας από μόνα τους, το καθιερωμένο δρομολόγιο, που σπάνια άλλαζε ο Ορέστης.

Όσο έγερνε ο ήλιος γέμιζε κάθε σημείο με μια βαθυκόκκινη ανταύγεια που έκανε γη και θάλασσα να χρυσίζουν. Σαν επισκέπτης που περπατούσε στην πόλη για πρώτη φορά κοίταξε με έκδηλο ενδιαφέρον προς κάθε κατεύθυνση. Έψαχνε να ανακαλύψει κάτι που ίσως να είχε ξεφύγει από την αντίληψή του. Την αγαπούσε την πόλη αυτή, όπως αγαπάει κάποιος το ίδιο του το σπίτι.

Άφησαν πίσω τους το ρωμαϊκό στρατόπεδο, αποκαλούμενο του Καίσαρα, τα ανάκτορα και τους τάφους του μεγάλου Έλληνα στρατηλάτη Αλεξάνδρου. Κατά μήκος της ακτής προσπέρασαν την εβραϊκή συνοικία, τη μεγαλύτερη αποικία απ' όλες μέσα στην αυτοκρατορία. Διάβηκαν αργά τη Νεάπολη με τα μεγάλα νεόκτιστα σπίτια και τα ελληνικά και αιγυπτιακά αγάλματα. Η συνοικία αυτή είχε γύρω της απλωμένα το θέατρο, το γυμνάσιο, τη βιβλιοθήκη. Η καρδιά του ρίγησε όταν περνούσε απέξω, ήξερε πως εκείνη ήταν εκεί κάνοντας μάθημα.

Προσπέρασε, ήταν νωρίς ακόμη για να την επισκεφθεί, να την συναντήσει για λίγο και να μιλήσει μαζί της. Θα πή-

γαινε πρώτα μέχρι το φρούριο να γεμίσουν οι ματιές του εικόνες από ταξιδιάρικα καράβια, να περπατήσει κατά μήκος της αποβάθρας του λιμανιού Εύνοστου, μέχρι τον μικρό όρμο κοντά στο αίθριο των Πτολεμαίων, όπου οι ανθισμένοι κήποι του απλώνονταν αλάνορα μέχρι το κύμα.

Όταν προσπέρασαν το επταστάδιο, ξεπέξεψε για λίγο να θαυμάσει ό,τι είχε απομείνει από το Φάρο, αυτό το εξαίσιο έργο που πληγωμένο από τον τελευταίο σεισμό κατάφερε ακόμη να αποδεικνύει πως το τεράστιο ύψος του δέσποζε κάποτε στα μακρινά πελάγη.

Συνεπαρμένος από τη μαγεία της πόλης, δεν κατάλαβε πώς πέρασε η ώρα. Είχε απορροφηθεί τόσο πολύ που αν δεν του μιλούσε ο Δημήτριος, θα τους έπιανε το σκοτάδι.

- Έπαρξε, άναψε ο φανός, αν θέλεις να προλάβεις να περάσουμε από τη βιβλιοθήκη, πρέπει να βιαστούμε.

Τινάχτηκε επάνω, κοίταξε το φάρο, μια μικρότερη κατασκευή πλάι στα μεγαλειώδη χαλάσματα. Σίγουρα εξυπηρετούσε κάποιες μικρές ανάγκες του λιμανιού, αλλά ίσως να είχε φτιαχτεί για να θυμίζει και το μεγάλο παρελθόν. Πράγματι, η φωτιά στον πυργίσκο είχε ανάψει. Κούνησε το κεφάλι του καταφατικά, πως συμφωνούσε με την υπενθύμιση του Δημητρίου και μ' ένα ευέλικο πήδημα βρέθηκε καβάλα στο άλογό του, αφού πρώτα το χάιδεψε στο κεφάλι. Τράβηξε τα γκέμια δυνατά· υπάκουο εκείνο ανασηκώθηκε ελαφρά στα πίσω πόδια του χλμιντριζοντας, μετά με γρήγορο καλπασμό βάλθηκε να τρέχει όπου το οδηγούσε.

Σε λίγα λεπτά είχαν φτάσει κιόλας έξω από τη βιβλιοθήκη. Ξεπέξεψε, άφησε τα γκέμια στον Δημήτριο και βιαστικά έτρεξε να μπει στο προαύλιο. Ο Δημήτριος, αφού έδεσε τα δυο άλογα, το δικό του και τον Λεύκιππο, διακριτικά και από απόσταση ακολούθησε τον κύριό του.

Ο Ορέστης, προφυλαγμένος πίσω από την πλούσια βλάστηση μιας τεχνητής λίμνης στάθηκε διακριτικά να παρακολουθεί, κυριευμένος από θάμπος, την παρουσία αλλά και την τεράστια προσωπικότητα της φίλης του. Δεν του έφτα-

ναν τα μάτια να θαυμάζει το κάλλος και δεν του αρκούσε η ακοή να ακούει τα σοφά λόγια της.

Η συγκίνηση που αισθανόταν κάθε φορά που την αντίκριζε ήταν καθολική για τα συναισθήματά του, και κάθε άλλη σοβαρή σκέψη του σταματούσε. Το μυαλό του αφοσιωνόταν μόνο σε αυτήν και η θέλησή του αδυνατούσε, για ν' απαιτήσει την αγάπη της. Μπροστά της, ήταν υποταγμένος όπως ένας δέσμιος σκλάβος, βάρβαρος, που τον σέρνουν οι κτήτορές του θριαμβευτικά με το άρμα στον ιππόδρομο. Όμως, δεν ήθελε να ξεφύγει, να δραπετεύσει από μια ερωτική επιρροή που τη ζούσε σαν χίμαιρα. Το γνώριζε καλά αυτός, εκείνη δεν ήθελε ή δεν είχε αντιληφθεί πως τον κρατούσε στο χέρι. Ανά πάσα στιγμή ένιωθε μέσα του έτοιμος να κάνει ό,τι του ζητούσε, ακόμη και την πιο δύσκολη και ανίερη πράξη. Αισθανόταν ικανός, θεωρητικά τουλάχιστον, ακόμη και να σκοτώσει για χάρη της. Πολλές φορές ένιωθε την ανάγκη να της αποδείξει με κάποιον τρόπο το μέγεθος της αγάπης του κι αποζητούσε μια αφορμή, που όμως δεν του έδινε.

Γι' αυτή του την επιθυμία κάποτε του είχε απαντήσει, «να μη βιάζεται ν' αποδείξει κάτι που θα ερχόταν μέσα στο χρόνο, γιατί οι σωστές σκέψεις οριοθετούν και τις σωστές πράξεις». Θυμόταν τα λόγια της και δεν τολμούσε να φερθεί αυθόρμητα μαζί της, ούτε μόνο με μια λέξη.

Η στοργή και η φαινομενική φροντίδα που της παρείχε δεν του αρκούσαν, κι ας βοηθούσαν κάποια βιοποριστικά της, όχι δύσκολα προβλήματα. Ήθελε, επιζητούσε κάποιο σοβαρό πρόβλημα, κάποια ανάμιξη του σε μια πράξη που θα αποδείκνυε το μέγεθος της συμπάθειας και της μέχρι τώρα ανέκφραστης αγάπης του.

Την παρακολουθούσε που πηγαينوερχόταν και μια έντονη ταραχή τον αναστάτωνε. Την φανταζόταν δική του, απόλυτα δική του και χαιρόταν για λίγες στιγμές με όσα του χάριζε η ψευδαίσθηση της κτήσης. Αλλά στον αντίποδα, όταν η πραγματικότητα έδειχνε την αλήθεια, η πίκρα του ήταν μεγάλη.

Το γαλάζιο φόρεμά της, έρμαιο στα μικρά κι αέρινα βήματά της ανέμιζε απαλά, τονίζοντας περισσότερο το απέριττο κάλλος των γλουτών της. Καλά προφυλαγμένος, παρακολουθούσε με περίσσιο ενδιαφέρον κάθε της λέξη, κάθε της κίνηση. Μαγευόταν όλο και πιο πολύ κάθε φορά που περνούσε από κοντά του και διέκρινε καθαρότερα και με λεπτομέρειες τα χαρακτηριστικά της. Ήταν υπερβολικά όμορφη, του στεκόταν αδύνατον να μη θαυμάσει κάθε λεπτομέρεια του κορμιού της και κατέβαλλε μεγάλη προσπάθεια να διακρίνει σε κάποιο σημείο που άφηνε στιγμιαία η εσθήτα να φανεί λίγο από το στιλπνό δέρμα της.

Για πολλοστή φορά συνειδητοποιούσε πως ήταν έτοιμος να πέσει στα πόδια της, να την παρακαλέσει να τον αποδεχθεί, αδιαφορώντας για τα μεγέθη των αξιωμάτων που τους κρατούσαν δέσμιους, μακριά από τις αληθινές αισθήσεις τους, που έτρεφαν ο ένας για τον άλλον.

Όταν προσπερνούσε ξεφύσαγε την έξαψη που τον είχε γεμίσει το κάλλος της. Ξέπνοος πια ακουμπούσε την πλάτη του πίσω στον κορμό του φοίνικα να απαλύνει την ψυχική ταραχή, ενώ οι γρήγορες ανάσες του εύκολα αποφορτιζαν τις ξαναμιμένες αισθήσεις του.

3

*η πίστη και η γνώση είναι μεγάλες ιδέες
γιατί προέρχονται από τον Θείο Λόγο*

Μέσα στο προαύλιο της Σεραιείου βιβλιοθήκης, ανάμεσα στα δέντρα και τους ανθισμένους μικρόκηπους δέσποζαν, όσες ακόμα είχαν απομείνει ανέγγιχτες από την καταστροφική μανία των χριστιανών, μερικές μαρμάρινες προτομές, αλλά και αγάλματα καλοδοιλεμένα, που φάνταζαν στους αιώνες τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό.

Ανάμεσα από τις συστάδες μικρών δενδρυλλίων πικροδάφνης και τους αμμουδερούς διαδρόμους, η Υπατία, έκανε τα περιπατητικά μαθήματά της ακολουθούμενη από μερικούς, τους πιο καλούς και συνετούς μαθητές της, μέλη της ανώτερης τάξης της Αλεξάνδρειας.

Μαζί με αυτούς ακολουθούσε κι ο Τίτος, ένας επαίτης που είχε τα πόστα του έξω από τη βιβλιοθήκη και το τσαγκαράδικο του «Μεσάζοντα». Τον φώναζαν με το παρατσούκλι «ο γκαβός», γιατί προσποιόταν πως δεν βλέπει. Ήταν ένθερμος ακροατής της και σε κάθε δημόσια εμφάνισή της δεν παρέλειπε να την ακολουθεί και να παρακολουθεί με μεγάλη προσοχή όσα εκείνη ανέφερε.

Ακολουθούσε πάντα από σχετικά μεγάλη απόσταση για να μην ενοχλεί η παρουσία του, με το θόρυβο που έκανε το παράλυτο πόδι του καθώς σερόνταν, αλλά και για να μην

αντιληφθούν όσοι δεν γνώριζαν πως βλέπει, και μάλιστα πολύ καλά.

Οι συνοδοί ακολουθούσαν κυκλικά τη δασκάλα τους και τότε σταματούσαν για μερικά λεπτά, ή και για αρκετή ώρα ώπου να τελειώσουν το μάθημα, ή τη φιλοσοφική τους ανάλυση, και μετά πάλι περπατούσαν φέρνοντας αρκετές φορές βόλτα το προαύλιο με την τεράστια απόσταση των αμέτρητων πλέρων, περίπου δύο με τριών σταδίων.

Δεν ένιωθαν γοητευμένοι μόνο οι μαθητές από τον πλούσιο κι έξυπνο λόγο της δασκάλας τους, αλλά και η ίδια παρասυρόταν στη δίνη της μαγείας που της πρόσφερε αυτό το συγκεκριμένο είδος διδασκαλίας. Μάλιστα, αρκετές φορές σε αυτές τις συναντήσεις εκμυστηρευόταν στο ακροατήριό της την ικανοποίησή της με φράσεις που ίσως μόνο ένας ευφάνταστος ποιητής θα μπορούσε να προφέρει με άνεση: «Δεν υπάρχει καλύτερος τόπος να μιλάς για την ελληνική φιλοσοφία παρά μόνο μέσα στη φύση, κάτω από τον απέραντο ουρανό».

Ωστόσο, κανένας μαθητής, ποτέ, ούτε μια φορά, δεν έδειξε κουρασμένος ή έστω κάπως δυσανεστήμενος απ' τον ατέλειωτο περίπατο. Η προσοχή όλων ήταν στραμμένη στα ζητήματα που συζητούσαν και δεν τους άφηνε περιθώρια για δυσανασχετήσεις.

Όπως συνέβαινε πάντα, κάθε μάθημα ήταν διαφορετικό και άξιο προσοχής. Έτσι κι αυτή τη φορά, η δίωρη περιπατητική ομιλία είχε τελειώσει, αλλά έχοντας εισχωρήσει βαθιά μέσα στο ζήτημα όλοι ήσαν επηρεασμένοι κι έψαχναν για απαντήσεις στις απορίες τους.

Ο Οράτιος, παλαιός μαθητής της, ένας αρχοντάνθρωπος, ο μεγαλύτερος σε ηλικία –θα μπορούσε κάλλιστα να είναι και πατέρας της– πρώην διευθυντής και σεκρετάριος του μικρού φάρου, την ρώτησε:

– Εσείς, αξιότιμη, ποια εκδοχή της πλατωνικής φιλοσοφίας καθώς μας αναφέρατε ασπάζεστε περισσότερο, την αισθητή ή την υπεραισθητή;

- Ναι, μα την αλήθεια, είναι μια καλή ερώτηση, πώς δεν τη σκέφτηκα εγώ; πετάχτηκε ο Ελ Εντμπάι ασθμαίνοντας.

Ο κοντόχοντρος άντρας με το αναποκοκκινισμένο, πάντα κάθιδρο πρόσωπο και τη μόνιμη ξήλια να φαντάζει στη ματιά του, ήταν από τους πιο πλούσιους, καθώς είχε τους μεγαλύτερους φούρνους στην πόλη και προμήθευε καθημερινά ψωμί στα ταξιδιάρικα καράβια, στους πολίτες και το στράτευμα της λεγεώνας.

- Το χρήμα δεν είναι ανάλογο της ευφυΐας. Δεν μπορεί κάποιος να κατέχει τα πάντα επειδή οι τσέπες του είναι γεμάτες παραδάκι, του απάντησε περιπαιχτικά μέσα από τα σφιγμένα δόντια του ο Οράτιος.

Αυτοί οι δυο άντρες ήσαν καλοί κι έμπιστοι φίλοι. Όλη μέρα ήταν σχεδόν μαζί, αλλά δεν παρέλειπαν να φαγώνονται συνέχεια, λες κι αυτή η αντιδραστική συμπεριφορά τους να έτρεφε τη φιλία τους.

Με ένα χαμόγελο που έφεραν τα πειράγματά τους προσπάθησε ν' απαντήσει εκείνη όσο πιο απλά, για να γίνει κατανοητή:

- Δεν πρέπει οι άνθρωποι να υπερτιμούν το αισθητό. Αυτό εύκολα τους απομακρύνει απ' το υπεραισθητό...

- Όταν οι υπερκόσμιες αισθήσεις δεν είναι εύκολα προσιτές, γιατί να μη θέλει κάποιος να ευδαμονεί από τις γήινες; επέμεινε ο Οράτιος.

Η Υπατία κοίταξε τον Σεβήρο, από τους πρώτους μαθητές της στο μουσείο και κατοπινά, ένθερμο θαυμαστή της. Παρακολουθούσε τα μαθήματά της, όχι πλέον για την αναζήτηση γνώσεων, αλλά για να βρίσκεται πλάι της. Ο θαυμασμός του είχε μετατραπεί σε έρωτα, τον οποίο από σεβασμό ποτέ δεν της φανέρωσε. Εκείνος με ένα αχνό χαμόγελο ανασήκωσε ελαφρά τους ώμους του, σαν να της έλεγε, βγάλε τα πέρα μόνη.

- Αχ, αξιότιμη, οι σκέψεις μου μπερδεύτηκαν περισσότερο! ακούστηκε ο φούρναρης ξεφυσώντας.

Το γέλιο του Οράτιου αντήχησε ειρωνικό. Ο Ελ Εντμπάι, μόλις που πρόλαβε να κοιτάξει τον φίλο του με σοβαρό ύφος

για να σταματήσει το λογοπαίγνιο, γιατί αμέσως ακούστηκε η φωνή της:

- Ο θεός δημιούργησε την ψυχή του κόσμου, την αρχή της κινήσεως του σύμπαντος. Αυτή η ψυχή κυβερνά το σώμα...

- ... Και την ψυχή, ποιος την κυβερνάει; διέκοψε ο Χανάν.

- Η ύλη. Το καλό φαί, που διατηρεί το σώμα δυνατό κι αυτό με τη σειρά του προστατεύει την ψυχή που βρίσκεται μέσα του, πετάχτηκε ο Ελ Εντιπάι.

Ο Οράτιος ξέσπασε με τρανταχτά γέλια και σκύβοντας στο αφτί του φίλου του, τον παρότρυνε να μην ξαναμιλήσει παρά μόνο να ακούει.

- Η ψυχή δεν ξει από το καλό φαί. Βρίσκεται μέσα στον άυλο κόσμο των ιδεών και κυβερνιέται από το λόγο, συμπλήρωσε εκείνη.

- Τώρα θαρρείτε, αξιότιμη, πως αυτές οι απαντήσεις ξεμπλέκουν τις σκέψεις μου; ακούστηκε ο Ελ Εντιπάι, ξύνοντας το κεφάλι του γεμάτος αμηχανία.

Ο Σεβήρος χαμογέλασε ακολουθώντας την αχνή σύσπαση στο πρόσωπο της Υπατίας.

Το γέλιο του Οράτιου ακούστηκε πάλι καθώς ο φίλος του δεν είχε καταλάβει και πολλά πράγματα, αλλά δεν συνέχισε γιατί οι άλλοι δυο μαθητές, νεότεροι σε ηλικία, πιο ντροπαλοί και αμίλητοι, τους κοίταξαν αυστηρά μέχρι να σιωπήσουν.

Ο λευκόσαρκος λεγότανε Χανάν· πρώην αξιωματικός λεγεωνάριος, είχε παραιτηθεί από το αξίωμα επειδή είχε απαρνηθεί τη θρησκεία των μιθραϊστών. Είχε ζητήσει την άδεια να παρακολουθήσει το μάθημα της Υπατίας για να βρει την ευκαιρία να την ρωτήσει, αν έκανε καλά που είχε ασπασθεί τον Χριστιανισμό.

Ο άλλος, ο αρκετά μελαψός, λεγόταν Αχιμέπ, ήταν Αιγύπτιος από τους καλύτερους κατασκευαστές παπύρων, έξυπνος και δραστήριος άνθρωπος, αρκετά πλούσιος και με πολλές διασυνδέσεις στη βαθμίδα διοίκησης της πόλης. Ήταν το δεύτερο μάθημα που παρακολουθούσε, ήθελε να διδαχτεί για να πλατύνει τις γνώσεις του, καθώς η κοινωνι-

κή του θέση τον ανάγκαζε να συναναστρέφεται με την ανώτερη και άρχουσα τάξη της πόλης.

Η Υπατία, χωρίς να κοιτάζει τους δύο άντρες καθώς η ένταση των πειραγμάτων τους ήταν φιλική, συνέχισε να δίνει απαντήσεις στα μεγάλα ερωτήματά τους, παρόλο που το μάθημα είχε πλέον ολοκληρωθεί.

Ο Αχμέμπ, που είχε από τα αιγυπτιακά θρησκευτικά διδάγματα παραπλήσιες πληροφορίες για τους θεούς και την ανθρώπινη ψυχή, άδραξε την ευκαιρία και ρώτησε, αφού κανείς μέχρι σήμερα δεν είχε καταφέρει ή δεν γνώριζε να του εξηγήσει με σαφήνεια κάποιες λεπτομέρειες:

- Αξιοσέβαστη, πώς γίνεται μετά το θάνατο η ψυχή να περνά συνέχεια από διάφορες μετενσωματώσεις, μέχρις ότου απαλλαγεί από τα δεσμά του σώματος;

- Αυτό συμβαίνει γιατί οι ιδέες του Θεού υπάρχουν ως παραδείγματα στον κόσμο που δημιουργήσε. Η ψυχή γνωρίζει αυτές τις ιδέες πριν συνδεθεί με κάθε νέο σώμα, γιατί έχει υπάρξει πριν από αυτό σε κάποιο άλλο. Είναι η ιδέα του αγαθού, του καλού, που στέκεται πάνω απ' όλες τις άλλες και πρέπει να επικρατήσει και στον άνθρωπο.

Ο Ελ Εντιπάι σούφρωσε το πηγούνι του αμήχανα. Το ξύσιμο των πυκνών μαλλιών του δεν έφτανε ούτε κι αυτή τη φορά να ξεμπερδέψει το μυαλό του κι έμεινε να σκέφτεται, χάνοντας τη συνέχεια στην ερώτηση του Χανάν για την πίστη.

- Είναι κακό ν' αλλάζει κάποιος πίστη, όταν μάλιστα αυτή προέρχεται από τη γνώση;

- Η πίστη και η γνώση είναι έννοιες ικανές ν' αμφισβητήσουν η μία την άλλη, όμως και οι δύο είναι μεγάλες ιδέες, γιατί προέρχονται από τον Θείο Λόγο... Τι σου συμβαίνει; ρωτάει η Υπατία κοιτάζοντάς τον κατάματα.

- Σε όλες τις θρησκείες, όλοι οι θεοί παρουσιάζονται δίκαιοι, συνέχισε αυτός με τόνο δικαιολογητικό. Όλοι έχουν να παραθέσουν καλοσύνη που εκπορεύεται από την αγάπη τους.

- Έτσι είναι, κάθε θρησκεία είναι φτιαγμένη για το καλό του ανθρώπου. Και σε όλους τους θεούς βρίσκονται οι ιδέες

του καλού, του αληθινού, του μεγάλου, του δυνατού, του δίκαιου... Ο Επίκουρος πίστευε πως υπάρχουν θεοί και η σαφήνιά τους κατανοείται με όσα μας δίνουν οι αισθήσεις. Αγαπάμε και πιστεύουμε ό,τι γνωρίζουμε. Ο καθένας μας, λοιπόν, επιλέγει μέσα απ' όσα του έμαθαν, ή απ' όσα νομίζει πως τον ολοκληρώνουν...

- Αξιότιμη, ξέρω πως ενώ κατέχεις μια πίστη καταφέρνεις να είσαι ανεξίτηλη και να εξισώνεις όλες τις θρησκείες. Είναι εύκολο αυτό; την διέκοψε δειλά η φωνή του Οράτιου που αμέσως έγερσε το κορμί του κοντά της, σαν δέντρο που το λυγάει ο βοριάς, για να ακούσει.

Η Υπατία χαμογέλασε με ύφος έκπληξης, σαν να άκουσε κάποιο παιδί να εκφράζεται για πράγματα απαγορευμένα, μα δεν πρόλαβε να απαντήσει γιατί ακούστηκε πάλι η φωνή του Χανάν:

- Άλλαξα πίστη. Ασπάσθηκα τη νέα θρησκεία. Έγινα χριστιανός και παραιτήθηκα από το αξίωμά μου στο στράτευμα για ν' ασκητέψω. Καμιά άλλη αξία στη ζωή μου πλέον δεν με ενθουσιάζει.

Η Υπατία έμπλεξε τα δάχτυλά της. Με αργόσυρτο βήμα πλησίασε μια πικροδάφνη και έκοψε ένα ανθάκι. Έστρεψε το σώμα της, τους κοίταξε και η φωνή της ακούστηκε χαλαρή:

- Ο σεβασμός στις άλλες ιδέες δεν μπορεί να αγγίξει, να αλλάξει κανενός την πίστη. Ούτε είναι δίκαιες οι επικρίσεις σε κάποιον που αποφασίζει από μόνος του να επιλέγει ανάλογα με τις γνώσεις, τις εμπειρίες και την κρίση του. Είναι άτιμο να κατονομάζουν οι άλλες θρησκείες και τα δόγματα, προδότη, όπως συνηθίζεται στις μέρες μας, κάποιον, επειδή δεν ασπάσθηκα τη θρησκεία τους. Ο άνθρωπος οφείλει να πραγματοποιεί στη ζωή του τα όνειρα, τις ελπίδες και ιδιαίτερα την πίστη του, ανάλογα με τις νοητικές δυνάμεις και τις ικανότητές του...

- Μα, αξιότιμη, στον καθένας μας έχει δοθεί μια γνώση που θεωρείται σωστή και την κρατάει μέχρι να κλείσει τα μάτια του. Μεγαλώνουμε με κάποια ιδανικά και παραδό-

σεις, ακολουθούμε ήθη και έθιμα. Πώς κατόπιν να τ' απαρνηθείς; επενέβη κάπως θυμωμένα και αναψοκοκκινισμένος ο Ελ Εντμπίι.

Οι θέσεις και οι απόψεις της Υπατίας περί προσωπικής ελευθερίας και ηθικής, ήταν ξεκάθαρα τεκμηριωμένες. Η σθεναρή στάση της ως γυναίκας στην ανδροκρατούμενη κοινωνία το αποδείκνυε περίτρανα. Αλλά και σε κάθε δημιουργία συζήτηση, ανεξάρτητα με το θέμα της, δεν παρέλειπε να αναφέρεται στο δικαίωμα του ανθρώπου να ζει και να επιλέγει ελεύθερος, όπως το αντιλαμβανόταν ο καθένας ξεχωριστά μέσα απ' τις γνώσεις, ακόμη και μέσα από την ιδιότητά του. Για άλλη μια φορά βρήκε αφορμή να απαντήσει:

- Δεν είναι αντικειμενικά δίκαιος όποιος παραμένει τυφλά πιστός σε μια θρησκεία και καταφέρεται ενάντια σε όσους δεν την ασπάζονται. Σε όλα, ακόμη και στην πίστη, χρειάζεται μέτρο. Το πάθος δεν πρέπει να υπερβαίνει τις αρχές, γιατί καταστρέφει... Συχνά το ψέμα γίνεται αλήθεια αν θέλεις να το πιστεύεις. Πιο εύκολα βρίσκεις απαντήσεις σε κύρια ζητήματα με τη γνώση, παρά με την τυφλή υποταγή σε μία πίστη, κι ας είναι αυτή ένα από τα πολύτιμα αγαθά στη ζωή του καθενός μας, τόνισε με έμφαση.

- Μα η γνώση έχει τη συνήθεια να καταλύει την πίστη; πετάχτηκε ο Οράτιος που συνέχιζε με τις επεμβάσεις του να επιμηκύνει το μάθημα.

- Ναι, γιατί σε πολλές περιπτώσεις σε κάνει να διακρίνεις τις σκοπιμότητες. Πολλοί ηγέτες, συνήθως θρησκευτικοί, θέλουν το λαό τους αμόρφωτο για να τον καθοδηγούν...

- Να τον έχουν του χειριού τους... την διέκοψε ο Ελ Εντμπίι.

- ... Ο πραγματικός σκοπός του ανθρώπου βρίσκεται μέσα στην ελευθερία, συμπλήρωσε εκείνη.

- Και πώς πετυχαίνει κανείς αυτό το σκοπό, αγαπητέ μου φίλε; ρώτησε γεμάτος ειρωνεία ο Οράτιος τον Ελ Εντμπίι.

Εκείνος σκέφτεται - η αμηχανία είναι μεγαλύτερη από πριν, κι αναγκάζεται αυτή τη φορά να μασήσει τα νύχια του.

– Μέσα απ’ την ευδαιμονία, που πολλοί την εξαγόρασαν κι από σκλάβοι γίνανε αφεντάδες, απάντησε ο Αχμέμπ βιαστικά, βλέποντας την αργοπορία του Ελ Εντιμπί.

– Και τι σημαίνει για σένα ευδαιμονία; ακούστηκε η βραχνή φωνή του Σεβήρου.

Όλοι γύρισαν και τον κοίταξαν απορημένοι από τη σκληρή χροιά της. Κανείς όμως δεν πήρε την πρωτοβουλία ν’ απαντήσει. Το πρόσωπο της Υπατίας ντύθηκε με το γνωστό αμυδρό χαμόγελο, αναδεικνύοντας μια παιδική αγνότητα. Μετά τη μικρή σιωπή που ακολούθησε, τόνισε με σθένος, μέσα από μια ηρεμία που δεν δεχόταν αμφισβήτηση:

– Πάλι στις εύκολες σκέψεις; Η αληθινή ευδαιμονία δεν βρίσκεται στην υλική ευημερία... Ο άνθρωπος που θα καταφέρει να καθοδηγεί τα συναισθήματα και να συγκρατεί τις επιθυμίες του, μοιραία θα συναντήσει το υπερκόσμιο. Φτάνοντας κανείς σε εκείνα τα ανώτερα στρώματα ύπαρξης ανταμώνει το αγαθό, και αγαθό δεν είναι άλλο από το θείο, ανεξάρτητα πώς η θρησκεία του το έχει ονομάσει...

Κανείς δεν συνέχισε την κουβέντα· μόνο ο Χανάν, μέσα από αυτή τη φιλοσοφική άποψη της δασκάλας, έπαιρνε θάρρος, καθώς κατά κάποιον τρόπο δικαιωνόταν η απόφασή του και θα έπανε να παλεύει με τις ενοχές του, αλλά πολύ περισσότερο θα αδιαφορούσε στα όσα καταμαρτυρούσαν οι κατήγοροί του.

Στη στιγμή ακούστηκαν βαριά βήματα να τρέχουν και μια άγρια φωνή να σκορπίζει την ηρεμία του χώρου:

– Το λεπίδι μόνο αξίζει στους άπιστους!

Όλοι γύρισαν και είδαν τον προσωπικό φρουρό του Ορέστη, έναν τεράστιο άντρα με άγρια χαρακτηριστικά να φαντάζουν μέσα από την πυκνή γενειάδα του.

Ο Δημήτριος έτρεξε φωνάζοντας:

– Σε διατάζω, σταμάτα! Βάλε το σπαθί στο θηκάρι!

Ο φρουρός δεν υπάκουσε και με δυο δρασκελιές έφτασε μπροστά στην Υπατία και τον Χανάν, έτοιμος να εκδικηθεί. Μια ανάσα χώριζε τα πρόσωπά τους. Ο φρουρός, μέσα από τα σφιγμένα δόντια του, ψιθύρισε άγρια:

- Θα σας λιώσω, άπιστα σκουλήκια...

Ο Χανάν έστρεψε προς στιγμή το πρόσωπό του ν' αποφύγει τη βρόμικη ανάσα του άγριου πραιτοριανού. Κατόπιν, σπρώχνοντας ελαφρά με το σώμα του παραμέρισε την Υπατία για να την προστατέψει, παίρνοντας θέση επιθετική απέναντι στον εισβολέα.

Ο Σεβήρος, που όλη αυτή την ώρα παρακολουθούσε το μάθημα σιωπηλός, φώναξε σε τόνο διαταγής:

- Σταμάτα, βάνδαλε, δεν φταίει τίποτα αυτή η γυναίκα. Δεν θα πληρώσει αυτή για λάθη άλλων.

Η Υπατία, χωρίς να χάσει το θάρρος της, κοιτάζοντας βαθιά στα μάτια τον άγριο, αποκρίθηκε με σθένος:

- Αν πρέπει να σκοτώσεις για μια πίστη που δεν λογιάζει τον άδικο θάνατο, τότε τι περιμένεις, κάνε το!

- Φύγετε, κυρία, παρακάλεσε ο Χανάν για να την απομακρύνει από τον κίνδυνο.

- Πάψε να μιλάς! Εσύ δεν είσαι γυναίκα! Εχθροί μου οι χριστιανοί, αλλά δίκιο έχουνε που σε λένε μάγισσα και δαίμονα. Ξελογιάξεις τους άντρες με τα λόγια και τα τσαλίμια σου, καλά θα κάνουνε να σου κλείσουνε το στόμα μια και καλή, να τελειώνουμε, γκάριξε ο άγριος.

- Με μένανε να ξεδιαλύνεις ό,τι έχεις, σε διατάζω, φώναξε ο Χανάν σφίγγοντας το λεπίδι στο χέρι του και πλησιάζοντας το πρόσωπό του σε απόσταση ανάσας με το πρόσωπο του άγριου, που άφριζε το στόμα του από το κακό του.

Ο Σεβήρος τράβηξε την Υπατία μακριά από τους δυο εμπλεκόμενους και την κάλυψε με το σώμα του, ενώ στη στιγμή ξεπρόβαλε ο Ορέστης πίσω από έναν φοίνικα. Ο γκαβός, μόλις αντιλήφθηκε την παρουσία του επάρχου και ψυχανεμίστηκε φονικό, τρόμαξε και σαν σκιά κρύφτηκε γρήγορα και αθόρυβα πίσω από μια συστάδα θάμνων.

Με φωνή επιτακτική διέταξε τον φρουρό του να σταματήσει. Εκείνος, ανυπάκουος, δεν συμμορφώθηκε. Τα χαρκτηριστικά στο πρόσωπο του Ορέστη σκλήρυναν, το αίμα χτυπούσε στους κροτάφους του με ένταση. Τράβηξε το σπαθί του και φώναξε:

- Αν δεν υπακούσεις, θα σε σκοτώσω!

Ο φρουρός σαν αλλόφρων γύρισε, τον κοίταξε και μέσα από άναρθρο μουγκρητό είπε:

- Αργά πλέον να υπακούσω, αφού πάλι τιμωρία με περιμένει...

- Μερικές βουρδουλιές θα σου βάλουνε μυαλό, του φώναξε ο Ορέστης.

Το πρόσωπο του απείθαρχου στρατιώτη γέμισε από μια αλλόκοστη ένταση κι έτοιμος ήταν να επιτεθεί στον Ορέστη, μα μόλις πήγε να στραφεί εναντίον του, ο επαίτης πρότεινε μέσα από τους θάμνους το δεκανίκι του ανάμεσα στα πόδια του, κάνοντάς τον να χάσει την ισορροπία του. Στη στιγμή, ταυτόχρονα, πρόλαβε κι ο Δημήτριος να του καταφέρει με τη λαβή του σπαθιού του ένα δυνατό χτύπημα στον αυχένα. Ένα μουγκρητό πόνου ακούστηκε και ο φρουρός σωριάστηκε αναίσθητος στα πόδια τους. Ο Δημήτριος με τον άλλο φρουρό τον έσυραν στον κορμό ενός δέντρου και τον έδεσαν πισθάγκωνα.

- Πήγαινε να φέρεις ενισχύσεις, διέταξε ο Δημήτριος τον φρουρό που εξαφανίστηκε στη στιγμή καλπάζοντας.

Ο τρόμος φάνταζε στα έκπληκτα μάτια της Υπατίας. Ένας βαθύς αναστεναγμός την αποφόρτισε καθώς δεν μπορούσε να φανταστεί πως έτσι ξαφνικά κι αναπάντεχα θα κινδύνευε από έναν δογματικό, έναν τυφλά θρησκευόμενο, και μάλιστα για την πίστη του αστείου Μίθρα.

Ο Ορέστης πέρασε το σπαθί στη θήκη, πλησίασε τη φίλη του και της είπε ψιθυριστά, κοιτάζοντάς την στα μάτια:

- Ησύχασε, είμαι κοντά σου.

Ο Σεβήρος, σκύβοντας το κεφάλι στον έπαρχο και στη δασκάλα του, πήγε παράμερα μαζί με τους άλλους.

- Πού ήσουν; τραύλισε εκείνη με σαστισμένη φωνή.

- Χάνω ποτέ μάθημά σου;

- Γιατί κρυμμένος;

- Σε θαύμαζα... Χλόμιασες.

- Πώς ν' αντέξω τη βία;

- Δικαιολογημένα.

- Την πιο φτηνή τιμή σήμερα την έχει η ανθρώπινη ζωή. Κανείς δεν σέβεται, δεν υπολογίζει τον εσωτερικό πλούτο που κρύβει ο άλλος μέσα του. Ανενδοίαστα τον κρίνει και τον κατακρίνει, αν είναι αντίθετος με τα συμφέροντα ή δυσχεραίνει την απόκτηση της προσωπικής του ωφέλειας.

- Ζούμε σε μια εποχή που άνθρωποι και συνειδήσεις ξεπουλιούνται, συμπλήρωσε εκείνος.

Ένα διακριτικό βήξιμο ακούστηκε πίσω τους· γύρισαν και κοίταξαν. Ήταν οι μαθητές της, που στέκονταν ο ένας πλάι στον άλλον, σαν ενωμένη μάζα. Έδειχναν αρκετά αμήχανοι από μια έκδηλη απορία στα μάτια τους που φανέρωνε, πως μετά από αυτό το περιστατικό, το περιπατητικό τους μάθημα δεν μπορούσε να συνεχιστεί. Αμέσως μετά, ένας ένας με τη σειρά χαιρέτησαν τη δασκάλα, τον έπαρχο, κι αποχώρησαν.

Ο Χανάν έσφιξε το χέρι της Υπατίας με μια ιδιαίτερη θέρμη, ενώ στο βλέμμα του δεν διακρινόταν πλέον η απλή συμπάθεια που γνώρισε στο πρόσωπό του, αλλά ένα ιδιαίτερο βλέμμα, διεισδυτικό, γεμάτο από μια έκδηλη αίσθηση λαγνείας, που την ανάγκασε να χαμηλώσει διακριτικά το πρόσωπό της.

Ήταν το ίδιο διεισδυτικό βλέμμα με τόσων άλλων αντρών που δεν κατάφεραν να συγκρατήσουν την αγένειά τους, όταν την κοίταξαν. Γυναίκα ήταν κι αμέσως αντιλήφθηκε το νόημα της ματιάς του, όμως δεν έδωσε σημασία κι ας την ενοχλούσε η απροκάλυπτη ένδειξη ασέβειας.

Τελευταίος ο Σεβήρος απάλυνε με τα ήπια λόγια του, όσα σημάδια ανησυχίας είχαν απομείνει μέσα της από αυτό το απρόσμενα ξαφνικό και βίαιο γεγονός που έζησε.

Ο πραιτοριανός μούγκρισε σαν θηρίο· συνερχόταν, και το χτύπημα στο κεφάλι τον πονούσε. Προσπάθησε να ανασηκωθεί, αλλά ο Δημήτριος του πάτησε το στήθος με το πόδι του και τον ακινητοποίησε. Ο Ορέστης, που έστρεψε την προσοχή του επάνω τους, πήρε το μήνυμα από τον Δημήτριο πως ελέγχει την κατάσταση.

- Έλα, πάμε να καθίσουμε στο ξέφωτο, ακούστηκε απαλή η φωνή του, παροτρύνοντας την Υπατία να τον ακολουθήσει.

Την έπιασε από το μπράτσο και την οδήγησε σε ένα σημείο χωρίς δέντρα. Μπροστά τους απλωνόταν ολόκληρη η πόλη. Στη μικρή διαδρομή που μεσολάβησε, σπρωγμένη από το γυναικείο ένστικτο της φιλαυτίας, που κάνει κάθε γυναίκα να θέλει να αρέσει και να σαγηνεύει τον άντρα που αγαπάει, έστρωσε τα μαλλιά της, με τη γλώσσα της νότισε τα αφράτα χείλη της, τονίζοντας περισσότερο τη θηλυκότητά τους.

Κάθισαν σε ένα μακρόστενο μαρμάρινο κάθισμα, τα πόδια τους ενώθηκαν. Σαν νυχτερινό αγιάζι την αγκάλιασε, περνώντας το χέρι του γύρω απ' την πλάτη της· εκείνη έγειρε το κεφάλι της στον ώμο του, ενώ εκείνος ρουφούσε τις ευωδιές από τα αρωματικά λάδια που απόπνεε η φρέσκια σάρκα της.

Μείνανε σιωπηλοί να αφουγκράζονται τις ανάσες και τους χτύπους των καρδιών τους. Ζούσαν τη στιγμή, ήταν μια απόλαυση που σπάνια τους συνέβαινε. Τα μάτια του ερευνούσαν κάθε της σημείο. Πριν κοιτάξει τα μάτια της και η λάμψη του πόθου του αποτυπώσει την ντροπή, με βουλμιά άπραγου αγοριού θαύμαζε τα γλυκά σημεία του κορμιού της.

Με αποπλανημένο νου, αισθανόταν να καταλαμβάνεται από ηδονική φρενίτιδα και για μια στιγμή σκέφτηκε να τραβήξει απότομα τις πτυχές του φορέματος που σκέπαζαν τα στήθη της, και ν' ακουμπήσει επάνω τους σημάδια από τα φιλά του.

Αλλά ο πόθος του έσβησε σαν εκείνη, άδολη από τις μύχιες σκέψεις του, άνοιξε τα μάτια της και κάπως τρομαγμένη, λίγο αδέξια που έβγαινε από το πνεύμα υποταγής κάποιου ερεθισμού, τον κοίταξε αφήνοντας στο πρόσωπό της ένα χαμόγελο αποδοχής, που μαρτυρούσε τη συγκίνηση της απόλαυσης.

Οι γρήγορες και βαθιές ανάσες του ευεργετικά τόνωσαν την απόφαση να συνεχίσει να την κρατάει αγκαλιά, να την οσμίζεται, να την κοιτάζει και να την αισθάνεται δικιά του. Αυτή η γυναίκα ήταν ο πόθος και ο πόνος μαζί. Ήταν η

αίσθηση του απαγορευμένου καρπού που ποθούσε να τον απολαύσει.

Ο ήλιος έγερνε. Έκθαμβο το βλέμμα της από την ομορφιά του σούρουπου χάθηκε μακριά, να σμιζεί με τον κυκλικό ορίζοντα όπου γη και ουρανός ενώνονταν σε ένα σώμα μέσα στα θολά πέπλα της καυτής ατμόσφαιρας, κάνοντας τον διάκοσμο να φαντάζει περισσότερο βαθύχρωμος στις αποχρώσεις της ζαφοράς και της πορφύρας, παίζοντας τα παιχνίδια των αντικατοπτρισμών στα μάτια της.

Η έρημος απλωνόταν σμιλεμένη αυλακωτά, σαν το χέρι της θάλασσας να είχε βοηθήσει στο εξαίσιο αρχιτεκτονικό έργο του αγεριού. Ένα μακρόσυρτο καρβάνι από καμήλες, η μια πίσω από την άλλη, με αργό ρυθμό περπατούσαν μέσα στην τεράστια χωμάτινη άβυσσο σαν να ακολουθούσαν κάποιες αχάρακτες διαδρομές, όπως τα σοκάκια της πόλης, για να οδηγηθούν στον προορισμό τους. Η μικρή και μαυριδερή φιγούρα ενός άντρα που καθόταν επάνω στην καμήλα οδηγό, φαινόταν, με τη στητή στάση του, να ατενίζει τον ορίζοντα ενός άφαντου προορισμού.

- Τι όμορφη χώρα, ψιθύρισε η Υπατία εκδηλώνοντας τα αισθήματά της για την Αλεξάνδρεια..

- Όχι καλύτερη από εσένα, τόνισε εκείνος και σκύβοντας την φίλησε απαλά στο λαιμό. Καίει το δέρμα σου, πρόσθεσε αφήνοντας τα χείλια του επάνω της να γεύονται τις οσμές της απαλής σάρκας της.

- Ένα αληθινό όνειρο είναι, συνέχισε εκείνη.

- Πολύ αληθινό, συμπλήρωσε υπαινικτικά και συνέχισε να την φιλάει με ήρεμο πάθος.

Η έξαψη ανεβοκατέβαζε το στήθος της με ανάσες πλημμυρισμένες σιγαλό παραλήρημα. Όμως, έστεκε ασάλευτη, σαν να προσπαθούσε να καταπνίξει το ρίγος της επιδερμίδας της από τα φιλιά του.

Τις χάνυνες στιγμές τους διέκοψαν ποδοβολητά αλόγων. Ο Ορέστης σηκώθηκε στην ανακοίνωση του Δημητρίου, «Ήρθαν οι στρατιώτες, κύριε». Αυτομάτως η προηγούμενη γλυ-

κύτητα που χάριζε στην Υπατία, μετατράπηκε σε σκληράδα. Έδωσε διαταγή να τιμωρήσουν τον ανυπάκουο στρατιώτη παραδειγματικά μπροστά σε όλους τους λεγεων-νάριους, και κατόπιν να τον αφήνουν για μερικές ώρες την ημέρα κρεμασμένο στο στύλο του στρατοπέδου, να τον βλέπουνε και να συμμορφώνονται οι απείθαρχοι. Κατόπιν πρόσταξε τον Δημήτριο να αναλάβει την όλη διαδικασία. Εκείνος, με ελαφρά σημάδια ανησυχίας στη φωνή του, πρόσθεσε:

– Είναι πρόκληση να μείνετε μόνος.

– Δεν θα είμαι μόνος, τόνισε ο Ορέστης κοιτάζοντας την Υπατία.

Όταν οι στρατιώτες έφυγαν κι έμειναν πάλι μόνοι, το σκοτάδι είχε αρχίσει να γράφει έντονα τις πρώτες σκιές. Στα πρόσωπά τους δεν φαίνονταν πλέον με τα μάτια οι αντιδράσεις της σάρκας στα φιλιά και στα αγγίγματα, μόνο οι καρδιές τους ένιωθαν την ανατριχίλα της ηδυπάθειας.

Το φεγγάρι είχε φτάσει στα μισά της πορείας του, όταν εκείνη με ένα ανάλαφρο πήδημα ξεπέξεψε από το άλογό του, γλιστρώντας ανάμεσα από τα χέρια του που σε όλη τη διαδρομή την κρατούσαν σφιχτά στην αγκαλιά του.

– Σ' ευχαριστώ, πρόσφερε ψιθυριστά εκείνος καβάλα στο άλογο κρατώντας το με τα γκέμια ακίνητο.

Μόλις πάτησε το κατώφλι της αυλής της τύλιξε με το μαντίλι το πρόσωπό της για να κρύψει από τις θεραπεαινίδες της την άλικη ταραχή της ηδονής που είχε χρωματίσει τα μάγουλά της. Κατόπιν, χάθηκε μέσα στο σπίτι της.

*πώς γίνεται πάντα να μιλούν
οι χορτασμένοι για τους νηστικούς*

Ο Κύριλλος από το πρωί είχε πάει στις κρατικές σιταποθήκες να παρακολουθήσει τη διανομή σε απόρους ενός αρκετά σεβαστού αριθμού σάκων γεμάτων σιτάρι, που διέθετε ο αυτοκράτορας, από τα περισσεύματα των αποθηκών του ιερού παλατιού. Ποτέ δεν έχανε τέτοιες ευκαιρίες που έδειχναν στα μάτια του κόσμου πως σε στιγμές φιλαλληλίας και αλληλεγγύης, η Εκκλησία πρωταγωνιστούσε, επιτελώντας με άριστο τρόπο την κοινωνική της πρόνοια.

Ο συνωστισμός και τα ξεφωνητά του πλήθους, ειδικά σήμερα που δεν μοίραζαν τροφή δεύτερης ποιότητας, είχαν κορυφωθεί. Δεν έλεγαν να συνετιστούν ούτε με τη στεντόρεια φωνή του επόπτη των αποθηκών, που ξεφωνίζοντας προσπαθούσε να βάλει μια τάξη στα πεινασμένα στομάχια τους. Η απόλυτη έλλειψη εγκράτειας και σεβασμού απέναντι στους κρατικούς υπαλλήλους, τους έκανε να απαιτούν να πάρουν περισσότερο από μια δόση.

Δικαιολογημένες οι αντιδράσεις τους, πώς να σιωπούσαν μπροστά στο φρέσκο φορτίο, ίδιο με αυτό που τρώνε καθημερινά οι αφεντάδες τους και χορτασμένοι μετά απολαμβάνουν τις αμαρτίες τους; Για τη χάρη και το σεβασμό

κανενός κρατικού υπαλλήλου δεν θα περιφρονούσαν ένα φαγητό που θα παρέτεινε τη ζωή και θα ζωντάνευε για λίγο τα όνειρά τους. Μπροστά όμως στην παρουσία του επισκόπου, όλοι ησύχασαν μόλις αυτός σήκωσε τα χέρια του ψηλά.

Τον κοίταξαν με ανυπομονησία και οξύνοντα αρπακτικών, σαν κάτι να περίμεναν να τους πει – και δεν λάθεψαν. Ανέβηκε στο σκαλοπάτι της εισόδου της αποθήκης για να βλέπουν όλοι την αυστηρή όσο κι επιβλητική όψη του, και μίλησε μόλις στο στριμωγμένο πλήθος απλώθηκε η απόλυτη σιωπή:

– Αδελφοί εν Χριστώ! Ο Θεός κανέναν δεν ξεχνάει και ο αυτοκράτορας κανέναν δεν εγκαταλείπει. Είναι μέγιστη ευλογία η βοήθειά τους, ας μην τους απογοητεύσουμε με την ανάρμοστη συμπεριφορά μας. Μη ζητάτε διπλή μερίδα, για να πάρουνε όλοι... Όσοι δεν προλάβουνε, θα ταϊστούν το βράδυ από το δείπνο της αγάπης.

Μερικές φωνές αποδοκιμασίας σκεπάστηκαν αμέσως από τους υπόλοιπους πιστούς, που δεν τους άφησαν να εκφράσουν τη δυσαρέσκειά τους. Μόνο το μαύρο κουβάρι, μια γριά επαίτισσα, που καθότανε πλάι στα πόδια του, σήκωσε το βαρύ κεφάλι της αργά και τον κοίταξε για μια στιγμή. Κατσούφιασε το πρόσωπό της με όσα άκουσε, αμέσως έστρεψε τη ματιά της στη γη και φτύνοντας ψέλλισε:

«Στον αγύριστο, κοράκι... Πώς γίνεται, μωρέ, πάντα να μιλούν οι χορτασμένοι για τους νηστικούς. Κακό δαιμόνιο να σε πιάσει...»

Ο Κύριλλος, φυσικά, δεν την άκουσε. Στη συνέχεια, κάλεσε όλους να περιμένουν τη σειρά τους με υπομονή και έκανε ένα σύντομο κήρυγμα για την ανάγκη της Εκκλησίας να παρευρίσκεται αρωγός σε κάθε καλή πράξη. Στο κήρυγμά του δεν παρέλειψε να κατηγορήσει την Υπατία, για το περιστατικό που διαδραματίστηκε στη βιβλιοθήκη. Για την απροκάλυπτη θέασή της και την πρόστυχη συναναστροφή με τον Πρεφέκτο.

Στον επίλογο του κηρύγματος την κατονόμασε γύναιο, μάγισσα, παγανίστρια και ζήτησε να την έχουν όλοι ως πα-

ράδειγμα αποφυγής. Ακολούθησε μια προσευχή, κάνοντας όλους να επαναλαμβάνουν τα λόγια του.

Κατόπιν, με αργές κινήσεις αποχώρησε ακολουθούμενος από τρεις χειροδύναμους συνοδούς και τον Ιέρακα δεξί του χέρι, ενώ η κουβαριασμένη γριά δεν σταμάτησε λεπτό να τον καταριέται: «Άι στον αγύριστο, κοράκι, κακό χρόνο να έχεις».